

Valentin Žun: **Osnovni nauki o narodnem gospodarstvu**. Ljubljana, Narodna Knjigarna, 1908. Žunova knjiga je prvo slovensko sistematično socialno-ekonomsko delo. Povzame precej vse, kar je v ekonomski vedi dozdej zanesljivega. K sklepu doda zgodovinski razvoj družabno-gospodarske vede (stran 232.—292.) in stvarno kazalo. Knjiga nudi tudi iz slovenskega gospodarskega stanja marsikaj informativnega. Med uvodnimi pojmi se dotakne izseljeniškega vprašanja. Začasno izseljevanje, meni pisatelj, ni škodljivo (str. 12.). Za podlago produkcije smatra edino delo (str. 17.). K neproduktivni produkciji prišteva samo luksus (str. 223.). Mesto: „Vobče se pa vidi, da je v najmanj kulturnih deželah največ praznikov in sopraznikov. Na Francoskem imajo n. pr. 60 prazničnih dni v letu, v protestantskih deželah 75, na Ruskem in slovanskem jugu pa 100 do 150“ (str. 27.) — bo bržkone bralec tolmačil, da je dežela tem bolj kulturna, čim manj je krščenska. Francoska ni postala najbolj kulturna ob času, ko je dobila to število praznikov. Zato bi morda razmerje med delavnostjo in kulturo kako drugače poudaril. Sporno vprašanje o vrednosti (str. 108., 109.) naj bi še malo razvil ter pristavil, katerim slojem koristi „mono-“ in katerim „bimetalizem“. Kredit je v

PUŠKA BREZ POKA

današnjem ekonomskem svetu velikanskega pomena. Pisatelj ga ne obravnava sicer preobširno, pa dovolj jasno. Ko razlaga pri pojmu banke besedni postanek (str. 116.), naj bi prvotni pomen povedal slovensko (banco — miza, banco rotto — razbita miza). Jezik razodeva nemški vpliv. „Krizam skušamo priti nasproti“ (str. 183.). Odštevši podrobnosti bo knjiga razveselila interesente kot učna knjiga ali kot vodilo in opora za sistematična predavanja, ostale pa kot prvo slovensko delo te vrste.

I. Bočnik.
Vekoslav Kukovec: **Uvod v narodno gospodarstvo**. Uredil po Maurice Blockovi knjigi „Petit manuel d'économie pratique“. — V samozaložbi. — Tisk Tiskarne sv. Cirila v Mariboru. — Težavno je pojasniti težje pojme onim, ki jih ne moremo siliti k učenju, ampak jih moremo zvabiti vanj le z mikavnostjo predmeta in metode. Še težavneje podatki na tak način res sistem kake vede. Maurice Blocku se ta naloga popolnoma posreči. Z dogodki, kot je navada v povestih, pojasni sistematično vse osnovne pojme iz socialne ekonomije. V svojem razvoju sprejema človek vtise, opazuje, misli, ustvarja nazore. V nekaterih stvareh ga praktično življenje vede do jasnosti, v mnogih ga ne nikoli. Najbolj željno sprejme pojasnilo, kadar mu gre za jasnost. Tega se zaveda Maurice Block. Osebam v knjigi pomaga iz zadrege uči-

telj. Srečni slučaj ga vedno prinese o pravem času. Tako dobe neopazno dovoljno znanje o vrednosti, lasti, delu, — — zameni, — — kreditu, — — monopolu, konsumpciji, — — prometu, — —. Istotako neopazno si osvoji to znanje bralec. Prebravši knjigo predela nevede prvokrat socialno ekonomijo. Če človek pomisli na učene in neučene pa s tako težavo pisane socialno-ekonomske knjige in, da je v mladi vedi še polno spornih vprašanj, mora biti že zaradi preprostih in komodnih ljudi opravičeno vesel Kukovčeve preštave. V dobi, ki presnavlja vse gospodarsko življenje, je nujno potrebno, da imajo širše plasti o njem prave pojme. Da jim jih poda, je taka knjiga najsposobnejša. Jezik je lahek, brez perijod kakor v povestih Kristofa Schmida. Knjiga mora med ljudi v veliki množini. Z znanjem, ki ga dobe iz nje, bo vsak kmet kos socialnemu demokratu v gospodarskih vprašanjih. Voditelj in stalni predavatelj v začetnem izobraževalnem društvu naj bi vzel knjigo za vzor glede metode.

I. Bočnik.

Spisi Mišjakovega Julčka. I. zvezek. Z 11 slikami. V Ljubljani, 1909. Last in založba „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta“. Natisnila Učiteljska Tiskarna.

Rapč Andrej: **Mladini**. I. zvezek, z 8 slikami. Ljubljana 1909. Natisnila Učiteljska Tiskarna.

S tem se je spet obogatila naša mladinska literatura za dva zvezka. Nekatere povestice se čitajo čisto prijetno. Stališče je versko indiferentno. V povestih, ki imajo precej didaktičnega duha in ki so namenjene vzgoji mladine, bi se pač ne smel opuščati versko-nravnemu momentu, ki je najpoglavitejše sredstvo dobre vzgoje. Vsebinska je pri nekaterih povesticah močno banalna in vsakdanja, da bo tudi otroka težko zanimala. V slogu se često opaža „bombast“ in gostobesedje naše moderne. Mislimo, da potrebuje mladina krepke, naravne hrane, ki se mora podajati v zdravi, sveži obliki. Jako kazé tudi slabo narejene slike.

Vzor mladinskih spisov se nam torej gori navedeni zbirki ne zdita, vendar nista brez vrednosti in se moreta dati v roke otroku. Naj si ju naroče šolske knjižnice.

Dr. L. L.

Dalje smo prejeli sledeče slovenske knjige, katerih radi pomanjkanja prostora v tej številki ne moremo natančneje oceniti:

Slovenski kmečki koledar za leto 1909, izdala in založila „Narodna založba v Celju“, uredil Vekoslav Spindler, cena izvodu 1 K 50 v, s poštnino 1 K 70 v. Celje 1909, tisk Zvezne Tiskarne v Celju.

Naš Dom, zbirka povesti, pesmi in narodnega blaga, II. zvezek, drugi ponatis. „Zadnji grof Celjski“ in „Iskalci biserov na otoku sv. Duha“. V Celju 1908, izdala in založila Zvezna Trgovina v Celju. Strani 116.

Madeži in njih čiščenje. Praktično navodilo, kako je snažiti madeže na raznem blagu, na kovinah itd. Iz češkega prevel in po drugih virih izpopolnil B. S. Cena: Karton 1 krona, po pošti 10 vinarjev več. Založila Zvezna Trgovina v Celju, 1908, tiskala Zvezna Tiskarna.

Pod cesarjem Franc Jožefom. (Obrisi.) Spisal F. L. Tum a. Ponatis iz „Domovine“. Celje 1909. Založila Zvezna Trgovina v Celju. Tisk Zvezne Tiskarne v Celju.